

חוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), תשי"ד — 1954 *

1.	בית משפט שהרשיע אדם בשל עבירה, רשאי להטיל עליו כל עונש אשר אינו עולה על העונש שנקבע בדין לאותה עבירה.	הענשים — ענשי מכסימום
2.	עבירה שדינה מאסר עולם ולא נקבע שהוא עונש חובה, תקופת המאסר שיטיל בית המשפט לא תעלה על עשרים שנה.	מאסר עולם
3.	עבירה שדינה מאסר ולא נקצבה לו תקופה, תקופת המאסר שיטיל בית המשפט לא תעלה על שנה אחת.	מאסר סתם
4.	עבירה שנקבע לה קנס קצוב בחוק שניתן לאחר קום המדינה ולפני יום י"ד בטבת תשי"ג (1 בינואר 1953), רשאי בית המשפט לקנוס בסכום שהוא פי חמישה מן הקצוב, ובלבד שלא יעלה על ידי כך על 5000 לירות.	קנס קצוב
5.	עבירה שנקבע לה קנס קצוב בחוק שהיה קיים בארץ-ישראל ערב הקמת המדינה וההוראה בדבר הקנס עודנה בת-תוקף, רשאי בית המשפט לקנוס בסכום שהוא פי חמישה עשר מן הקצוב, ובלבד שלא יעלה על ידי כך על 5000 לירות.	קנס קצוב בחוק ישן
6.	גוף מואגד שעבר עבירה כאמור בסעיפים 4 או 5, רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס כאמור באותם הסעיפים אף אם יעלה על ידי כך על 5000 לירות ובלבד שלא יעלה על ידי כך על 10,000 לירות.	קנס על גוף מואגד
7.	עבירה שדינה קנס ולא נקצב לו סכום, הקנס שיטיל בית המשפט לא יעלה על 5000 לירות.	קנס סתם
8.	הוראות הסעיפים 4, 5, 6 ו-7 אינן באות לפגוע בהוראות כל חיקוק המסמיך את בית המשפט לקנוס בסכומים העולים על 5000 לירות או על 10,000 לירות, הכל לפי הענין.	שמירת קנסות יותר נבונים
9.	נקבע בחוק מאסר או קנס, לחלופין, רשאי בית-המשפט להטיל אחד מהם או שניהם כאחד.	מאסר או קנס
10.	נקבע בחוק מאסר ולא נקבע קנס, רשאי בית המשפט להטיל:	מאסר שאין כנגדו קנס
	(1) מקום שהמאסר הוא עד שבעה ימים — מאסר עד שבעה ימים או קנס עד 100 לירות או שני הענשים כאחד ;	
	(2) מקום שהמאסר הוא עד שנה אחת — מאסר עד שנה אחת או קנס עד 2000 לירות או שני הענשים כאחד ;	
	(3) בכל מקום אחר — מאסר כפי שנקבע או קנס עד 5000 לירות או שני הענשים כאחד ;	
	אולם מקום שנקבע בחוק מאסר חובה או מאסר מינימום, לא יומר המאסר בקנס.	
11.	עבירה שנקבעה בחוק לפני תחילתו של חוק זה, ולא נקבע לה עונש, רשאי בית המשפט להטיל:	עבירות שלא נקבע להן עונש

* נתקבל בכנסת ביום י' באייל תשי"ד (8 בספטמבר 1954) ; הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 179, תשי"ד, עמ' 6.

- (1) מקום שהעבירה היא עוון — מאסר עד שלוש שנים או קנס עד 5000 לירות או שני הענשים כאחד ;
- (2) מקום שלא נאמר שהעבירה היא עוון — מאסר עד שבעה ימים או קנס עד מאה לירות או שני הענשים כאחד.

12. מי שנידון למאסר תיחשב תקופת מאסרו מיום גזר הדין, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת ; היה הנידון משוחרר בערבות אחרי גזר הדין, לא יבואו ימי שחרורו במנין תקופת העונש.

13. הטיל בית המשפט עונש מאסר, רשאי הוא לצוות שהעונש יתחיל מן התאריך שקבע.

14. הורשע אדם במשפט אחד בשתי עבירות או יותר, או ביקש אדם לאחר שהורשע בשל עבירה פלוגנית כי בית המשפט יביא בחשבון, בקביעת ענשו, עבירות אחרות שעבר, והחליט בית המשפט להיעתר לבקשתו, רשאי בית המשפט להטיל עליו ענשי מאסר לתקופות שונות, ואם לא הורה בית המשפט שישא כולם או מקצתם בזה אחר זה, לא ישא האדם אלא את העונש של התקופה הארוכה ביותר ; עבירה שבית המשפט הביאה בחשבון לפי סעיף זה, לא יובא עוד העבריין לדין עליה.

15. מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר בשל עבירה אחרת, אין עליו אלא עונש אחד בלבד והוא שלתקופה הארוכה יותר ; אבל בית המשפט שדן אותו באחרונה רשאי להורות שישא את שני הענשים או חלק מהם בזה אחר זה.

16. (א) כל אסיר חייב בעבודה.

(ב) ועדת שחרורים רשאית לשחרר אסיר מחובת עבודה או להגבילה, אם ראתה אחת הסיבות הללו :

(1) מצב בריאותו מצריך לעשות זאת ;

(2) השחרור או ההגבלה יועילו, לדעתה, להחזירו למוטב ;

(3) סיבה סבירה אחרת.

(ג) לא יועסק אסיר בעבודה מחוץ למוסדות המדינה אלא בהסכמתו ובתנאי עבודה מקובלים.

(ד) עבודת אסיר תהיה בהתאם לפקודת בתי-הסוהר, 1946¹, והתקנות על פיה ; תקנות אלה יכילו הוראות בענין שכר וכן בענין תנאי עבודתו של האסיר מחוץ לשטח בית-הסוהר.

17. (א) מי שנידון למאסר לתקופה העולה על שלושה חדשים ואינה עולה על ששה חדשים ונשא ענשו שני-שלישים מאותה תקופה, רשאי שר המשטרה לשחררו, אם ראה שהאסיר ראוי לשחרור.

(ב) מי שנידון למאסר לתקופה העולה על ששה חדשים ונשא ענשו שני שלישים מאותה תקופה, ישחררו שר המשטרה, אם באה על כך המלצה של ועדת שחרורים.

(ג) שר המשטרה רשאי, על פי המלצת ועדת שחרורים, לצוות על שחרור אסיר בכל עת בשל טעמים מיוחדים כגון חולניותו המתמדת.

(ד) הסמכויות לפי הסעיף 71 לפקודת בתי הסוהר, 1946, עוברות לוועדת שחרורים.

18. (א) מקום שבית המשפט רשאי להטיל עונש מאסר, רשאי הוא להטיל תמורתו מאסר על תנאי.

¹ ע"ר 1046, תוס' 1 מס' 1472, עמ' 6.

(ב) מי שנידון למאסר על תנאי לא ישא את ענשו, אלא אם עבר, תוך תקופה שנקבעה בגזר דינו ושלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים מיום גזר הדין, עבירה שהיא פשע, או שהיא אחד העוונות המפורשים בגזר-דינו, והורשע בדין על אותה עבירה תוך התקופה או לאחריה.

(ג) לא ישתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה לגבי מאסר שיוטל בשל העבירה הנוספת האמורה בסעיף-קטן (ב).

19. (א) הורשע אדם בדין, רשאי בית המשפט, לפני שיטיל עליו עונש, לדרוש תסקיר בכתב של קצין מבחן על כל אלה:

חסירה

(1) עברו של הנאשם;

(2) מצבו המטפחתי של הנאשם עם פרטים מלאים ככל האפשר על הוריו, בן-זוגו, ילדיו, אחיו ואחיותיו;

(3) מצבו הכלכלי של הנאשם;

(4) מצב בריאותם של הנאשם ובני משפחתו;

(5) נסיבות פרטיות מיוחדות — אם ישנן — שהביאוהו לידי עבירה.

(ב) לא יטיל בית המשפט עונש מאסר, שלא על תנאי, לתקופה העולה על שנה אחת אלא לאחר קבלת תסקיר כאמור.

(ג) בתסקיר כאמור רשאי קצין המבחן להמליץ לפני בית המשפט על טיב העונש שיש בו לדעתו, סיכוי להחזיר את הנאשם למוטב.

(ד) בית המשפט רשאי להורות שהתסקיר שהוגש לו יימסר לבעלי הדין ולשמוע כל טענה שבפיהם לכתוב בו, אך אין הוא חייב לעשות כן.

(ה) הטיל בית המשפט על הנאשם עונש מאסר לאחר קבלת התסקיר, יישלח העתק ממנו לנציב בתי-הסוהר להיות בידו חומר להתוויית דרך הטיפול באסיר.

(ו) הטענה כי התסקיר שהוגש לבית המשפט לא נערך לפי הוראות סעיף זה, איננה עילה לערעור.

(ז) סעיף זה ייכנס לתקפו ביום שיקבע שר המשפטים באכרזה שתפורסם ברשומות.

20. קנס שהוטל ישולם מיד, אך רשאי בית המשפט לצוות שהקנס ישולם תוך תקופה שקבע ובתנאים שקבע.

מועד לתשלום קנס

21. קנס שלא שולם במועדו, יחולו על גבייתו הוראות פקודת המסים (גביה) ¹ — פרט לסעיף 12 שבה — כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה.

נביית טנסות

22. בית המשפט הדין לקנס, רשאי להטיל עליו מאסר עד ששה חדשים למקוה שהקנס לא ישולם במועדו, כולו או מקצתו; לא הוטל מאסר כאמור, רשאי בית המשפט להטילו בצו מיוחד על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו שהוגשה לאחר שהקנס לא שולם במועדו; הוראות סעיף 18 אינן חלות על מאסר לפי סעיף זה.

מאסר במקום קנס

23. הוטל מאסר לפי סעיף 21 ולפני שנסתיימה תקופת המאסר שולם חלק מן הקנס, תקוצר התקופה לפי היחס שבין הסכום ששולם לבין הקנס כולו.

תשלום חלק הקנס לפני תום תקופת המאסר

24. נידון אדם בשל עבירה אחת למאסר ולקנס ולא שילם את הקנס במועדו, המאסר שיוטל עליו בשל אי-שילום הקנס יתווסף על המאסר שהוטל מעיקרו, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

מאסר במקום קנס נוסף על מאסר אחר

² חוקי א"י, כרך ב', סרטק קל"ו, עמ' 1374.

התחייבות נאשם
להימנע מעבירה

25. בית המשפט שהרשיע אדם בשל חטא או עוון רשאי, נוסף על העונש שהטיל, לצוות שהנידון יתן התחייבות להימנע מעבירה תוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלוש שנים; ההתחייבות תהיה בערבים או בלי ערבים ובסכום שלא יעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שבה הורשע הנידון, הכל כפי שיצווה בית המשפט.

התחייבות אחרים
להימנע מעבירה

26. חשש בית המשפט להפרת השלום מצד נאשם שלא הורשע או מצד מתלונן שטען או העיד במשפט, רשאי בית המשפט לצוות שאותו נאשם או מתלונן יתן התחייבות להימנע מעבירה שיש בה אלימות תוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת; ההתחייבות תהיה בסכום שקבע בית המשפט, ובלבד שלא תעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שממנה מתחייבים להימנע.

מאסר על אי
מתן התחייבות

27. ציוה בית המשפט על אדם, לפי הסעיפים 25 או 26, ליתן התחייבות להימנע מעבירה, רשאי בית המשפט לכפותו לציית לצו וליתן את ההתחייבות על ידי שיטיל עליו מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים.

ערעור

28. צו לפי הסעיפים 25, 26 ו-27 ניתן לערעור כאילו היה גזר דין של מאסר לשלושה חדשים.

דין סכום
התחייבות לפי
סעיף 25

29. הורשע אדם בעבירה שהתחייב לפי סעיף 25 להימנע ממנה, ולא שילם סכום ההתחייבות, יהא דינו של סכום זה לענין גבייתו מן המורשע ולענין מאסר במקום תשלום, כאילו היה קנס שהוטל על ידי בית המשפט שציווה על מתן ההתחייבות; היתה ההתחייבות בערבים, ייגבה מן הערבים כל סכום שלא שילם המורשע, כאילו היה חוב המגיע למדינה לפי פסק-דין של בית משפט אזרחי.

דין סכום
התחייבות לפי
סעיף 26

30. הורשע אדם בעבירה שהתחייב לפי סעיף 26 להימנע ממנה, רשאי בית המשפט, על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, לחייבו בתשלום סכום ההתחייבות או חלק ממנו, והוראות הסעיפים 20 ו-21 יחולו על אותו סכום.

פיצויים

31. הורשע אדם בעבירה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה ולא השיים עצמו צד אזרחי לקובלנה, סכום שלא יעלה על 500 לירות בתורת פיצוי על הנזק או הסבל שנגרם לו.

דין חיוב
בפיצוי כדין
פסק דין

32. חיוב בפיצוי לפי סעיף 31 הוא, לענין ערעור הנאשם עליו ולענין גביית הסכום שנפסק בו, כאילו היה פסק-דין של אותו בית משפט שניתן בתביעה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו; ובערעור על ההרשעה שהביאה לידי החיוב בפיצוי מותר לכלול גם ערעור על החיוב.

החלטה לא לרוו
בתביעה אזרחית

33. השיים אדם עצמו צד אזרחי ולא החליט בית המשפט בתביעתו, יראו את פסק-הדין ככולל החלטה שלא לדון בתביעה האזרחית.

האחריות
האזרחית שטורה

34. זיכוי בפלילים או הטלת עונש או חיוב בפיצוי לפי סעיף 31, אינם משחררים מאחריות לנזקים לפי כל דין אחר.

הוצאות המשפט

35. הורשע אדם בשל עבירה, רשאי בית המשפט לחייבו בתשלום הוצאות המשפט לרבות הוצאות העדים בסכום שקבע בית-המשפט; לענין ערעור ולענין הסעיפים 20, 21, ו-22, רואים הוצאות המשפט שחוייב בהן אדם לפי סעיף זה, כאילו היו קנס.

36. משפט שנפתח שלא דרך קובלנה פרטית וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה. רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם את הוצאות הגנתו בסכום שקבע בית המשפט.

37. זיפה בית המשפט את הנאשם לאחר שראה כי התלונה שגרמה למשפט הוגשה בקלות ראש או לשם קינטור או ללא יסוד, רשאי הוא להטיל על המתלונן תשלום הוצאות הגנתו של הנאשם והוצאות התביעה הכללית, כפי שיקבע בית המשפט.

38. ועדת שחרורים תהיה של שלושה והם :

(1) שופט בית משפט מחוזי שיתמנה על ידי שר המשפטים והוא יהיה יושב ראש הועדה ;

(2) נציב בתי הסוהר או בא-כוחו ;

(3) רופא או מחנך שיתמנה על ידי שר המשפטים.

הודעה על מינויים לוועדות שחרורים תפורסם ברשומות.

39. (א) לא תמליץ ועדת שחרורים על שחרור אסיר לפי סעיף 17 (ב), עד שתתן הודמנות ליועץ המשפטי לממשלה או לבא-כוחו ולבא-כוח שירות המבחן, להגיש טענותיהם או להשמיע דברם.

(ב) לא תמליץ ועדת שחרורים שאסיר אשר חלה עליו הוראת סעיף 17 (ב) לא ישוחרר ממאסרו, עד שתתן הודמנות לאסיר, או, אם רצה בכך, לו ולבא-כוחו, להשמיע דברם.

(ג) ועדת שחרורים שאין בה רופא, תקבל חוות דעת רפואית לפני שתחליט.

(ד) המלצה לצורך סעיף 17 (ג) יכולה, במקרים דחופים, להינתן על ידי יושב-ראש הועדה ; ומשניתנה כך, אין כוחה יפה לשחרר את האסיר אלא לתקופה של חמישה עשר יום בלבד, אם לא אושרה ההמלצה על ידי ועדת שחרורים לפני עבור תקופה זו.

(ה) שר המשטרה יקבע בתקנות יתר סדרי הדיון בוועדת שחרורים וסדרי הפניה אליה.

40. בטלים —

(1) בפקודת החוק הפלילי, 1936 : הסעיפים 36 עד 48, 382¹ ;

(2) בפקודת בתי-הסוהר, 1946 : הסעיפים 69, 70 ;

(3) בפקודת חוב (מאסר)² : הסעיפים 2 (ב), 3 (2) ;

(4) בפקודת הפרוצידורה הפלילית (שפיטה על פי כתב אשמה)³ : הסעיפים 47 (4), 72 (2) ;

(5) בפקודת הפרשנות⁴ : הסעיפים 28, 30 ;

(6) בפקודת שיפוט בתי משפט השלום, 1947⁵ : הסעיף 17 ;

¹ ע"ר 1936, תוס' 1 מס' 652, עמ' 203.

² חוקי א"י, כרך א', פרק מ"ה, עמ' 584.

³ חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ו, עמ' 446.

⁴ דיני ישראל — נוסח חדש — 1, תשי"ד, עמ' 2.

⁵ ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1612, עמ' 224.

(7) בתקנות בתי המשפט המחוזיים (משפטים תכופים), 1938¹: התקנה 23, פסקה שניה.

- תיקון פקודת העמדת העבר-יינים לדין
41. בסעיף 6 (1) לפקודת העמדת עבריינים במבחן, 1944², יבואו המלים „500 לירות“ במקום המלים „100 פונט“.
- שמירה זכויות
42. הוראות חוק זה לא יחולו על מי שהואשם או שהורשע בדין או שנאסר לפני תחילת תקפו, אלא במידה שלדעת בית משפט או ועדת שחרורים יש בהן כדי להיטיב עמו או להקל עליו.
- תחולה
43. הוראות חוק זה חלות בין על עבירות על פקודת החוק הפלילי, 1936, ובין על עבירות לפי כל דין אחר.
- ביצוע ותקנות
44. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

ד ב י ו ס ף

שר הפיתוח

ממלא מקום שר המשפטים

משה שרת

ראש הממשלה

יצחק בן צבי

נשיא המדינה

¹ ע"ר 1938, תוס' 2 מס' 757, עמ' 220.

